

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟ

Ο ΦΑΝΤΟΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ

Στο τζάκι πλάι πολλές φορές έσκέφτηκα
Για τα πουλιά στο δάσος που παθαίνουν ..
Στης μέρας του χειμώνα της μονότονης
Που έρημας ή φωλιτσες απομένουν
Νά σσιούνται θλιβερά στον κρύο τόν άνεμο
Κι' ενψ περνούν τὰ νέφη σιωπηλά
*Η σκέψες μου και πάλι όλες πηγαίνουν
Στα δύστυχα που έσώπασαν πουλιά ..

'Αλλ' όμως όταν φτάνη πλούσια ή 'Ανοιξη
Και με βιολέττες ντύνεται ή κοιλάδα,
Δέ βρώσκω—τι καημός!—τὰ κοκκαλάκια τους
Σκόρπια στην νέαν επάνω πρασινάδα,
Πούθε άραγε να κλείνουν τὰ ματάκια τους
Που πᾶνε και παθαίνουν τὰ πουλιά ;...
(Francois Coppée)

ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΡΗ

Κόρη μου άθώα σε ότι λέν πιστι πολλή μη δώσης
Γιατί αν ζητήσεις τον έρωτα τὸ άνυπαρχτο ζητήσεις.
Σκληρός ο άντρας πάντοτε, και γλήγορα θά νιώσης
Της πρόστυχης άνάγκης του και κόρο θά αισθανθής...

Ψεύτης ο άντρας. Και θάρθῃ καιρός που θά σ' άφήνη
Νά ύπνώγης μόνη τὰ παιδιά στο πλάγι της έστιας
Θά λές : μήν τάχα έγέρσασ ; Και ή λύπη θά σε σβύνη
*Όταν εκείνος θά νύργῃ και μόνη θά δειπνής...

Και μη θαρρείς τον έρωτα, κόρη, πῶς θάρθῃς πουθενά,
Μά πήγαινε στού κήπου σου την παραδεισιαν άχνη,
Και κύταξε μες στής χλωρῆς τριανταφυλλιάς σου την καρδιά
Πῶς πλέχει μόνη τους ιστούς μίαν άσημένια άράχνη...
(Francis Jammes)

ΓΑΡΥΦΑΛΛΟ

Τῆ θλίψη σου την πορφυρή μες στην καρδιά έχω απλώσει
Αιμάτινο γαρύφαλλο με τῆ βαρεία εύωδιά,
Τὸ σιωπηλὸ τὸν πόνο σου όλον εκράτησε ή καρδιά
Και σε τραγουδι που θάρθῃ σιγά τὸν έχει άρμόσει.

Ξέρω ποιὸ χέρι σε έκοψε, και κάτω από ποιά χειλῆ
Τὰ πέταλά σου έγάσανε και λάμπει κι' ώμορφιά,
Ποιά δάκρυα σε έμουσκέψανε σ' ένα θλιμμένο δείλι
Και ποιά φιλιὰ σου επήρανε την πρώτη σου δροσιά...

*Ω δάκρυα κι' ω φιλήματα! Κι' εσύ ω φαρμακωμένο
Μύρο, άφου τῆ σκέψη μου στο θάνατο τραβῆς,

τια από τὸ πολὺ στίβασμα καμμιά φορά καθίζουν.
Ξεχειμαζούν ιδιαίτερος 'ς τούς κάμπους τὸ Μεσολογίου
και τῆς Λαμίας, και όταν έρχονται 'ς τὸ χωριό,
μαθημένοι από τὸν κάμπο, μόλις πιούν τὸ κρύο νερό
τους άρρωσταίνουν.

Επειδὴ πηγαίνουν και έρχονται οί 'Αμπλιανίτες,
αν και είναι 500 οικογένειες δὲν έχουν οὔτε δημοτικὸ
σχολείο.

Γιαυτὸ είναι πολλὸ συντηρητικὸ,παρκαδομένο πολὺ
ς' τὰ πάτρια και 'ς τὸν έαυτὸ τους. Παντρεύονται με-
ταξύ τους γιατί παίρνουν και τὴν δεύτερη ξαδέρφη
τους.

Και έχουν δικαίω.Οί γυναίκες τους είναι πολὺ κα-
λές, άσπρες,καθαρές, ντύνονται πλούσια,σακρίζουν μό-
νες τους τὰ πρόβατα καμμιά φορά και ξέρουν τραγού-
δια και χορούς.

Μόνον που ντύνονται άσχημα σαν παπαδες.

Φορῶν έξόν από τὸ μακρὸ τους πουκάμισο, τις
π ρ ο μ α ν ν ε ς, δηλαδή μεγάλες συγκοινες με μα-
νίκες, άσπρες και άβραρες, άπέξω φορῶν φ λ ο κ α τ ε ς
φ λ ω ρ ε ς ή κοντοκάπια μαύρα.

Φορῶν ακάλτσες κάτασπρες, τσαρούχια με φουντες
κόκκινες και μπροστὰ μιὰ πιδιὰ στενόμεικρη ως τὰ
νύχια σαν πετραχειλι.

Φορῶν μ α μ π α ζ, κόκκινο φιστίκι, που γύρω
βαζούν μ α γ κ ο ὀ ρ ε ς, δηλαδή κομμάτια άσημι
πάχος δυὸ δάχτυλα επάνω από τὸ μέτωπο και από
πάνω από τὸ παπάζι λευκὸ μαντήλι.

*Η κ ο μ π ο θ η λ ι α, που ζώνει την προμάν-
να, αποτελεται από τὰ λ υ σ σ ι α (άλυσσια) δη-
λαδή από άσημένιες καδένες με μιὰ πόρπη, που θη-
λιαζούν μπρός και δένονται πίσω.

Στὸ χορὸ άρχίζουν από τ' άριστερό, γι' αυτό και
για τὰλλα δὲν τους χωνεύουν οί Κραθθαριτες και ά-
κόμη γιατί έχουνε μεγάλη οικειότητα με τὰ σκυλλιά
τους και τὰ βάζουν και τρώνε από τὸ ίδιο καμμιά φορά
τσανάκι. Γιαυτὸ τους λένε γ ο ο ρ ν ο κ ὀ ρ ο τ α .

(άκολουθεῖ)

ΚΩΣΤΑΣ Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

"Άλλο τὸρα φαρμάκι βρέθηκε. Είναι τὸ γλυκύσματτα τὰ
κνωμένα με άβγα και κρέμα. Γιατί ένας χημικός βρήκε
πῶς άμα άνακκωθεῖ ασπράδι άβγού με κρέμα, γίνεται
χημικὸ σμίγμα που προσβάλλεται από μικρόβια, δίγως
τὸ σμίγμα νά βρωμίζει, όπως συνειθίζουν τὰ λευσωματώ-
δικα στα σκίψουν. Η σωτηρία είναι τὰ ασπράδια νά
μπάνουνε γλήγορα στο γλυκύσμα δίγως ὁ άέρας νά τὰ
προσβάλλει πολλή ώρα.

Είπαν 'Απρίλης καθὼς είπαμε τότε. Μιὰ Κυριακή
βράδι ότι έτοιμαζούμασταν νά κλειστοῦμε στα σπίτια μας
βλέπουμε τὸν 'Αντριά κ' έρχεται κοντά μας μ' εν' άλλό-
κοτο θάρρος και ένα βιασμένο χαμόγελο.

—Παιδιά, μᾶς λέει, ποιανὸ από σας τὸ βαστά νά-
'ρθῆ' μαζί μου άπόψε, νά πᾶ' νά κάνουμε μιὰ βίζιττα στο
φάνταμα ;

*Όλοι κοιταχτήκαμε μ' άπορία—'Αμ' δέ ; τ' έπαθε
άφτός, τρελάθηκε ;

*Ο δύστυχος δὲν είχε τρελαθεῖ άκόμα, μᾶ δὲν είτανε
και στα σύγκαλά του. Τόσο πολὺ τὸ βάραινε τῆς άμαρ-
τίας ή συνείδηση, που άποφάσισε νά πᾶει νά βρεῖ τὸ φάν-
τασμα τῆ νύχτα, ίσως για νά τὸ ζητήσει συχώρηση, ποῖς
ξέρει ;

Κι όπως σε κάθε περίπτωση βρίσκουνται παλαβοὶ που
μπορῶνε νά τολμήσουν και τὰ πιὸ παράβολα πράματα,
έτσι και τὸρα βρέθηκ' ένας ὁ Μῆτρος ὁ Καζίλης και
τοῦ λέει—Πᾶμε άφεντικὸ, έγὼ έρχομαι.—Γειά σου. Μῆ-
τρο μου, γειά σου, καλληκαρά μου ! Κάπηλα δῶ τε μας
έδῶ νά πιούμε !

*Ο κάπηλας έφερ' ὄξω τὰ ποτήρια γιομάτα μαστίχα κ'
ῆπιαμε ὄλοι στην ύγεία τὸ Καζίλη. 'Απάνου κάτω τόνε
ζουλέψαμε τὸ θεσπάλαβο για τὸ θάρρος του και τὸν πει-
ράξαμε.

Κ' έτσι λοιπὸν άφου βρεθήκανε δυὸ άθρῶποι νά πᾶ' ν'
αντικρύσουν τὸ φάντασμα στὸν τόπο του, αἱ πιὰ εμεῖς οί

άλλοι ντραπήκαμε νά πᾶμε νά κλειστοῦμε στα σπίτια μας
καθὼς συνειθίζαμε. Καθήσαμε λοιπὸν κάτω άπ' τὸ τσαρ-
δάκι τὸ καπηλειὸ ως τὴν ὥρα που θά ξεκινούσαν εκείνοι.

*Ο 'Αντριάς τίποτα δὲν έλεγε' μᾶ έννοιωσε πῶς κάτω
τοῦ βασάνιζε τὸ νοῦ."Όλο και πρόσταζε πιστά.

—Φέρε μας τὰ ἴδια κάπηλα ..

—Φέρε μας τὰ ἴδια.

Πίναμε και λέγαμε, ὡς που σκοταίνιασε. Νυχτιὰ 'Α-
πριλιάτικη' ὁ οὐρανὸς έδῶ κ' εκεί συννεφιασμένος' τὸ φεγ-
γᾶρι παραπάνου από μισὸ, κατακόκκινο σαν αίμα εκείνο
τὸ βράδι, μιὰ φαίνονταν και μιὰ κρύβονταν πίσ' άπ' τὰ
σύννεφα. Φυσούσε και λίγο λίγο άγερᾶκι τσουχτερὸ και
μουρμουρίζανε στο γιαλὸ τὰ κυματάκια.

*Ο 'Αντριάς έδγαλε τὸ ρολόγι του και κάνει τὸυ Κα-
ζίλη.

—Καιρός, Μῆτρο, νά πᾶμε νά κλειστοῦμε.

*Εκείνο'σ' σημάδιαν οί τρήδες τὸυ. Μᾶ εἶλα πάλι τὸ
φιλότιμο !

—'Ετοιμος άφεντικὸ, εἶπε' και σηκώθηκε ὄρθιος.

Σηκωθήκαμε τὸ λοιπὸν ὄλοι μας.

—Δέ βαριέστε, βρε παιδιά, δὲν τ' άφίνετε τέτοια χω-
ρατά !

—Μωρέ, τί χωρατά ; άκουσε τὸ Μῆτρο'θὰ τὸ δέσουμε
και θά σας τὸ φέρομε δεμένο' έχει τέτοια μπράτσα τὸ
στοιχείο ;

—Κούκου ! τὸυ 'καμναν τὰ παλληκάρια, εκείνο εἶν'

*Ὀμὲ για με δὲν είσαστε.—κι' ὡ χέρι αγαπημένο
Που μιὰ καρδούλα αν έκοψες μᾶ τὸρα τὴν πετῆς !..

(Robert Scheffer)

ΑΓΑΠΗΣΙΑ

*Ὀ ! πάψε πειά, τὰ λόγια σου δὲ με παρηγοροῦνε.
Τὰ δνειρά μου που ήτανε τὸ μόνο μου άγαθὸ
*Αν μ' άφηκαν, και σκουθρακοί καημοί αν με τριγυροῦνε
Θά πάρω τὴν άπόφαση, μᾶ λέει δὲ θά εἰπῶ...

Μιὰ ἡμέρα... ὡ ! πειά τὰ λόγια σου δὲ με παρηγοροῦνε—
Στὴν πόρτα τὴν ἡλιόλουστη μπροστὰ θά ξαμπλωθῶ,
Θά εἰποῦνε στα μικρά παιδιὰ πῶς πρέπει νά σιωποῦνε
Κι' εκεί, με θλίψην άπειρην άγάλια θά σβυσθῶ...

(Francis Jammes)

Μετάφρ. ΘΡΑΣ. ΖΩΓ'ΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Του Θεριστή άπομεισήμερο, ὁ γήλιος έφηγε τις
πέτρες και μεῖς τραβοῦσαμε νά βροῦμε τῆ δροσιὰ πὸ
κάτου άπ' τις λιτες κι από τὰ κυπαρίσσια.

Παράξενο ! *Όρα τριγυροῦσαμε στα μνημεια,
σταυροῦς έβλέπαμε, λίκνους ανοιγμένους δρασκελιού-
σαμε, που και που κοιθελια από σάβανα πιτουσαμε,
κι όμως από τὰ μνημεια πάνου κι άπ' ὄλοῦθε, τρι-
γύρω μου, βλεπα τῆ ζωῆ νά μου γλυκογεύεται, γιατ'
είχα τῆ ζωῆ πλάι μου—τῆ γλυκειὰ συντροφισσά μου.

Κείνο τ'άπομεισήμερο τάλισμύνητο, τὸνειροφάν-
ταχο, τὸ παραδεισένιο, τὰ κυπαρίσσια στολιζόντουσαν
με τριαντάφυλλα και με μενεξέδες οί λιτες και τὰ θλι-
μένα άγγελούδια τῶν τάφων είχανε μεταμορφωθῆ σ'
ερωτόπουλα θεότρελλα, και σ' ανθισμένα δοξάρια ε-
ρώτων οί κατάμαυροι σταυροί.

Ψάχναμε νά βροῦμε έναν τάφο— τὸυ λιτρεμένου
φίλου μου, τὸυ αγαπημένου μας ποιητῆ. Τῶνε βρή-
καμε. "Ενας τάφος φτωχός, μ' έναν σταυρὸ επάνω
και μ' ένα μισοσβημένο, μᾶ άθάνατο, ὄνομα.

Σταματήσαμε. *Εκείνη τόνε κοιτάξε σιωπηλή, με
τὰ μεγάλα μάτια της, τὰ γιομάτα ποίηση και μυστή-
ριο, καρφωμένα πάνου στὸν ξύλινο σταυρὸ. *Εγὼ δὲν
κοίταξα τὸν τάφο τὸυ φίλου μου, δὲν τὸν έβλεπα.
*Εβλεπα ὄλοένα τῆ ζωῆ που με συντρόφευε κ' ετρε-

άερας, έχει ανάγκη άπ' τὰ δικὰ σου τὰ μπράτσα ;

Τῆ σιγαλιὰ τῆς νύχτας, που τὴν έκαμε στιγμῆς στιγ-
μῆς άγριότερη άπόμακρη παραπονετικὰ φωνῆ τὸυ γαιώνη,
τῆ συντάραξε τὸρα τὸ οὔλοισμα ενός παλιόσκυλλου εκεί
κοντά μας.

—Παιδιά, λέει ὁ γέρο—Τσαλῆς, δὲν είναι καλὰ τὰ ση-
μάδια' κάτω μεγάλο κακὸ θά γίνει μεσ' στο χωριὸ μας.

—*Όξω άπ' τὸ κεφάλι μας, γέρο—Τσαλῆ, είπαμε ὄ-
λοι μας.

—Μπρός, Μῆτρο, μὴν άκουσε τούς χωριάτες, εἶπε με
θάρρος ὁ 'Αντριάς, εἶλα μαζί μου.

—Πᾶμε άφέντη.

—Δὲν παίρνετε μαζί σας κανὰ φανάρι ; τούς λέει ένας.

—Μπρὲ τὰ μάτια τὸυ φαντασμάτου βγάζουν φλόγες.
έκείνη θά μᾶς φέγγουνε ! εἶπε γελώντας βιασμένα ὁ Μῆ-
τρος ὁ Καζίλης για νά κρύψει τὸ φόβο π' άρχισε νά τὸν
κυριέσει στα γερά.

*Ὅστόσο προχώρησε μαζί με τὸν 'Αντριά κ' εμεῖς τούς
άκλουθούσαμε με τὸ βλέμμα, ὡς που βγήκαν άπ' τὸ χω-
ριὸ και χάθηκαν πίσ' άπ' τις καλαμιές.

—Πᾶμε παιδιά, πᾶμε στα σπίτια μας και δὲν είναι
γνωστικὸ νά πιζέει κανεῖς με τὸν ὄξαποδῶ, εἶπε ὁ γέρος
κι ὄλοι είμασταν με τῆ γνώμη του.

Σὲ λίγο ψυχῆ δὲν είχε μείνει ὄξω.

*Εκείνη ἡ νύχτα είταν πολὺ άγρια, πολὺ τρομαχτικὰ.
'Απ' ὄρα σ' ὄρα βγάξαμε τὸ κεφάλι άπ' τὸ παράθυρο και

μα μὴν ἀκουσθεῖ ναμιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ κατὰβῆθα τοῦ τάφου καὶ διαλαλήσει τὸ μεγάλο μυστικὸ μου, ποὺ μονάχα Κείνος τῶκουσε γιὰ νὰ τὸ τραβήξει μαζί του στὸν τάφο καὶ σὲ κανέναν νὰ μὴ τὸ ξαναπεῖ.

—Φεύγουμε;
—Φεύγουμε!

Καὶ φύγαμε κ' οἱ δυὸ φχαριστημένοι. Ἐκείνη, γιὰτ' εἶδε τὸν τάφο τοῦ ποιητῆ της· ἐγώ, γιὰτὶ ὁ τάφος κρᾶτῆσε τὸ μυστικὸ.

Ἰσπερ' ἀπὸ μῆνες, προχτές, ἓνα δειλινὸ χυνοπαριάνο, συγκεφασμένο καὶ μελαχολικό, τράβηξα μοναχὸς μου στὶς λιτὲς καὶ στὰ κυπαρίσσια. Ἀδτήνα τὴ φορὰ ἡ ζωὴ μου ἔλειπε ἀπὸ τὸ πλάι μου καὶ τὰ κυπαρίσσια δλόμαυρα κ' οἱ λιτὲς μαυροπράσινες ἐρηγχαν δάκρυα τὶς σταλαματιῆς τᾶπόβροχου κ' ἔκλαιγαν κὶ αὐτὲς τὴ μοναξιά μου.

Τότες, ἔτσι καθὼς ἤμουνα, δίχως τὴ ζωὴ πλάι μου καὶ μὲ τὸ θάνατο ἀπλωμένο στὴν ψυχὴ μου, εἶδα τὸ νεκρόταπειο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα δεῖ τὴν πρώτη φορὰ, κ' εἶδα τὸν τάφο τοῦ φίλου μου, ὅχι κείνον ποὺ εἶδαμε τὴν ἄλληνα φορὰ μαζί, μὰ τὸν καινούριο, ποὺ τότε στέλωσε κεί περιήφανο καὶ φαρταχιερὸ, πάντου οὐ μάρμαρο δόλιευκο, τῆς ἡμοιοῦς μάννας ὁ πόνος καὶ ποὺ τώρα μοναχὸς μου τὸν ἔβλεπα.

Κάθησα σὺ πεζοῦλι τ' ἀντικρυνοῦ τάφου καὶ τὴνε κοιτάζα. Ποῦ κὶ πὸν σήμιονα τὰ μάτια μου ἀμυγλώτερι καὶ κοιτάζα τὰ σῦνεφα ποὺ στεφάνωναν τὸν Ὑμηττό, κοιτάζα καὶ τὸ φεγγάρι ποὺ βιαζότανε νὰ βεῖ πρὸ βασιλέρι ὁ γήλιος καὶ νὰ μορφήρει τὴ σურνεριά.

Καλοδουλεμένο τὸ μάρμαρο. Ὁ τεχνίτης ἀγωνίστηκε νὰ τοῦ φουρήσει κάποια πνοὴ ζωῆς, πάσισε κίαι νὰ συμβολίσει, κίαι νὰ δείξει μὲ τὴν τέχνη του.

Μὴ τίποτα δὲ μπόρεσε νὰ καταφέρει. Ὅλη τὴ τέχνη του τὴ διαλεχτὴ τὴνε σκεπάζει τὸ πίσω μέρος τοῦ μαρμάρου μὲ τὰ χρυσὰ του τὰ γράμματα:

Ἦνομα τοῦ ποιητῆ. Ἐλεπτα πότε γεννήθηκε καὶ ποῦ ἀπόθανε. Ἀπὸ κίαιου τὰ ἔργα του. Καὶ τελευταῖα τρεῖς στίχοι κωλοτύριαστοι ἀπὸ τὸ «Λαχτελίδι τῆς μάννας.»

Κὶ ὅλα γραμμένα στὴν Ἐθνικὴ μας γλῶσσα, στὴ Δημοτικὴ, γιὰ κείνη ποὺ ἀγωνίστηκε σ' ὅλη τὴ ζωὴ του ὁ ποιητῆς καὶ ποὺ γιὰ δαύτην ἀγωνίζεται ἀκόμα καὶ μέσ' ἀπ' τὸν τάφο του. Κὶ αὐτὸ εἶναι τὸ

βλέπαμε. Μᾶς φαίνονταν πὼς ἀκούαμε θρήνους καὶ φωνὰς παραπονετικῆς, μᾶς φαίνονταν, πὼς ἔπεφταν τ' ἀστέρια πὸ τὸν οὐρανὸ καὶ σβύνανε. Τὸ φεγγάρι, ὅσο πήγαίνε, κοκκίνιζε πίοτερο καὶ κατὰ τὸ πέλαο κουνιούνταν κίαι ἀποησικίς, σὰ νὰ κυνηγοῦνταν ζωτικί.

Ἀφτὴ ἡ τρομάρα, ἀφτὸς ὁ ἀγῶνας βίασταξε ἴσια μὲ τὰ μεσάνυχτα ὡς ποὺ λάλησε ὁ πατεῖνος· ὡς ἐκείνην τὴν ὥρα κανεῖς μας δὲν ἔκλεισε μάτι.

Μὰ σὰ λάλησε ὁ πετεινὸς μεσάνυχτα, ὅλα τότες ἀρχίσανε νὰ ἡμερέδρουνε· μῆτε οἱ θρηνοὶ ἀκούονταν πιά, μῆτε τ' ἀστέρια πέφτανε. Τὸ φεγγάρι ἔγινε πάλι χρυσόφωτο κ' οἱ ἀποησικίς τοῦ πελάου βυθιστήκανε στῆς θάλασσας τὰ βάθια. Τότε δὲ κ' ἐμεῖς μπορέσαμε νὰ κλείσουμε μάτι.

Τὸ πρωί— ἄ κείνο τὸ κακορίζικο τὸ πρωὶ ποῖς θὰ τὸ λησμονήσει!—ἀπ' τὴν ἀδγίτσα μαζεφτήκαμε ὅλοι μας κίαι τὸ ἴδιο τὸ σαράδακι καὶ ρωτούσαμε ἓνας τὸν ἄλλον· κανεῖς δὲν ἤξερε τί ἀπόγινε. Μὰ σὲ λίγο νὰ κ' ἔρχετ' ἐκεῖ ὁ Μῆτρος ὁ Καζίλης.

—Τὶ κάνατε μωρέ; τότε ρωτήσαμε ὅλοι μ' ἓνα στόμα.

—Κακὰ καὶ ψυχρά! μᾶς λέει.

—Λέγε, μωρέ, νὰ δλοῦμε.

—Ἐγώ, παιδιὰ, σὰν τὸ 'δα ν' ἀνεβαίνει ἀπ' τὸν ποταμὸ ἀψηλὸ κὶ ἀσπροντυμένο μὲ μάτια φεγγούμενα, μ' ἔπιασε τρομούλα, καὶ δίχως νὰ τερᾶξω πῶς γιὰ τίποτες τὸ 'θελα στὰ πόδια.

—Κὶ ὁ Ἀντριῆς;

μεγαλύτερο σπολίδι τοῦ λευκοῦ μνημάτου του. Ἡ ζωντανὴ του γλῶσσα, ποὺ δὲν ἀποκόπησε ἴσα μὲ σήμερα κανένα ἄλλο μνημα κεί μέσα, πλοῦσιο γιὰ φτώχῳ, νὰ τήνε μιλήσει.

Οἱ στίχοι ποῦναι σκαλισμένοι σὺ μάρμαρο καὶ ποὺ τὸς διάλεξε μιὰ ποιητικὴ ψυχὴ ποὺ γενναίε τὸ τραγοῦδι καὶ ποὺ μὲ δαῦτο θρέφεται, συμβολίζουνε περιήφανο τὸν τρανὸ πόθο καὶ τὸ μικρὸ παράπονο τοῦ λιγὸζωου ποιητῆ.

«Πᾶσι! Ὁ πόθος ποῦχα μοῦ τὴν πῆρε τὴ ζωὴ μου· Ἐπάροσε τὸ γαῖμα μου μέσα στὶς φλέβες.

«Ἀχ τὴν ἀπάτητη κορφή δὲ θὰ τὴ φτάσω».

Λιγύσανε τὰ γονατὰ μου, σὰν τοὺς διάβασα, καὶ δάκρυσα. Τὴν ἀπάτητη κορφή τῆς Τέχνης ζήτησε ὁ ποιητῆς, μὰ ἡ μοῖρα ἡ κακιά τοῦ ἀνίκουσε τὸ δρόμο του καὶ δὲν τὸν ἄφησε νὰ τὴν ἀνεβεῖ. Τὴν ἀπάτητη κορφή τῆς Ἀγάπης ζήτησα κ' ἐγὼ κ' ἡ μοῖρα μὲ τὴν ἴδια ἀσπλαχνιά μὲ πολέμησε.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ.

ΕΥΡΥΠΙΔΗ

ΜΗΔΕΙΑ

Ποιητικὴ μετάφραση ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΔΗ

ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΠΡΟΣΩΠΑ

- Η ΝΕΝΝΑ τῆς Μήδειας
- Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ τῶν παιδιῶν τῆς Μήδειας καὶ τοῦ Ἰάσονα
- Η ΜΗΔΕΙΑ ἡ πρώτη γυναῖκα τοῦ Ἰάσονα
- Ο ΚΡΕΟΝΤΑΣ ὁ βασιλεὺς τῆς Κόριθος
- Ο ΙΑΣΟΝΑΣ ὁ γαμπρὸς τοῦ Κρέοντα, διπλοπαντρεμένος.
- Ο ΑΙΓΕΑΣ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀθήνας
- ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ τῆς Μήδειας
- Ο ΧΟΡΟΣ ἀπὸ γυναῖκες Κοριθιανές
- Γίνεται στὴν Κόριθο—

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΝΕΝΝΑ:

Εἶθε τὸ σκάφος τῆς Ἀργῶς γιὰ τὴν Κολχίδα
Νὰ μὴν περνοῦσε φτερωτὸ τὶς Συμπληγάδες

—Δὲ μοῦ μένει καιρὸς ἀπ' τὴν τρομάρα νὰ σκεφτῶ καὶ γιὰ κείνονε. Φέβγοντας μοῦ φαίνονταν, πὼς ἀκούω πίσω μου κλάματα, φωνὰς ποῖς ἔρει:

—Δὲν πᾶτε, βρε παιδιά, μερικὸι νὰ δῆτε τί ἀπόγινε; ψυχικὸ θὰ κάμετε· εἶπε ὁ γερο-Τσαλῆς.

Ὁ τὸ ξαναμῶραμα· καὶ ποανοῦ τοῦ βαστοῦσε νὰ κάνει τέτοια δοκιμὴ ὕστερ' ὅπ' ὅσα ἄκουσε; ἐκεῖ ποὺ ὅλοι στακόμασαν ἀπορεμένοι, νὰ καὶ βλέπομε τὸν Ἀντριᾶ νὰ βγαίνει μέσ' ἀπ' τὸν καλαμιώνα· ἔρχούντανε βιαστικὰ πρὸς τὸ μέρος μας, ζεπόλυτος, ξεμάλλητος, μὲ ροῦχα κουρλιασμένα.

Σὰν ἤρθε κοντὰ μας ὅλους μᾶς ἔπιασε φρίκη στὴν ὄψη του· τὸ πρόσωπό του εἶταν κίτρινο σὰ θειάφι· καὶ τὰ μάτια του ἀλλιώτικα γουρλωμένα. Καὶ ρέκαζε βραχνὰ βραχνὰ.

—Αἴ, αἴ! κείνο ποῦ 'θελε τὸ 'καμε πιά. Πᾶσι, μοῦ κλεψὲ τὸ νοῦ μου. Χαρῆτε τώρα σεῖς, χαρῆτε!

Ὅλοι κοιταχτήκαμε μ' ἓνα μυστικὸ φόβο καὶ μ' ἓνα φανερὸ πόνο γιὰ τὸ πάθημα τοῦ δούστου τοῦ πάλληκαριοῦ. Αἴ καημένε Ἀντριᾶ! τί 'ναι, λέω, κὶ ὁ ἄθροπος!

—Εἶμαι καταραμένος! Εἶμαι καταραμένος! φώναξε μ' ὄλη του τὴ δύναμη καὶ κάμνοντας πὼς χλιμνητράει τ' ἄλογο τρέθηκε κατὰ τὸ λόφο μὲ πηλάλα.

Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα πιά δὲν ξαναφάνηκε, δὲν ξανακούστηκε τὸ φάντασμα.

Μὰ τὸ παλληκάρι λίγο λίγο ἀπομωράθηκε· ἔχασε τὰ πάντα ὁ νοῦ του· εἶν' ὀλοσκότεινος καὶ τώρα ζεῖ σὰ ζῶο, ἢ κάλλιο νὰ ποῦμε σὰ ζῶζυτο. Κουβαλαίε νερὸ στὰ σπῖτια καὶ τοῦ δίνουνε ἀπὸ κανὰ κομμάτι ψωμί νὰ μὴν πεθάνε· τῆς πείνας.

ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Τὶς μαῦρες, μῆτε 'στοῦ Πηλίου ποτὲ τοὺς λόγγους
Κομμένο πεύκο νάπερτε, μὴδὲ τὰ χέρια
Ἡρώων ἀντρῶν μὲ τὰ κουπιὰ νάχε ἀρματώτη,
Τολόγγουσο τὸ δέρας στὸν Πελία νὰ φέρουν:
Δὲ θάπλεε κ' ἡ κυρά μου ἡ Μήδεια γιὰ τοὺς πύργους
Τῆς Ἰολκὸς ξελλογιασμένη ἀπ' τὴν ἀγάπη
Τοῦ Ἰάσονα καὶ μῆτε τοῦ Πελία τὶς κόριες
Φόνισσες τοῦ πατέρα τους θε νάχε κίαινη,
Κ' ἔτσι· νάρθῃ στὴν Κόριθο νὰ μείνῃ μ' ἄντρα
Καὶ μὲ παιδιὰ, χωρὶς ἐδῶ κανεῖς νὰ νοιώσῃ
Πῶς ἔφυγε, στὸ κάθε τι νὰ εὐχαριστήσῃ
Τὸν Ἰάσονα· γιὰτὶ δὲν εἶνε ἄλλο σωτήριο
Τοῦ ἀντρός ἡ γυναῖκ' ἂν δὲ διπλογονιμίζε.
Μὰ ὄχτροι τῆς τῶρα καὶ μαρᾶζι, δὲτι ἀγαποῦσε
Γιὰτὶ ὁ Ἰάσονας, προδότης τῶν παιδιῶν του
Καὶ τῆς Κυρᾶς μου, ζῆ μὲ τὴ Βασίλοπούλα
Γαμπρὸς τοῦ Κρέοντα τοῦ Βασιλεῖ τῆς χώρας·
Κ' ἡ κούρη τῶρα ἡ Μήδεια καταφρονεμένη
Μαρτύρεται τοὺς ὄρκους του καὶ τὰ σημάδια,
Τῆς πίστης τῆς ὑπέρτατης, τοῦ ἀναθυμίζε,
Καὶ τοὺς θεοὺς καλεῖ νὰ ἴδουν, πὼς τὴν πλερώνει.
Καὶ νηστικὴ, μὲ τὸ κορμί της ἀφνημένο
Στοὺς πόνους της, παντοτεινὰ στὰ δάκρυα λυόνει,
Κὶ ἀδικημένη ἀπὸ τὸν ἄντρα οὔτε σηκόνει
Τὸ μάτι, οὔτε ἀπ' τὴ γῆ τὸ πρόσωπό της·
Μὰ οὐδὲ τῶν φίλων μὲν ὁρμήνια ἀκούει, σὰν βράχος
Ἢ σὰν τοῦ πέλαου τρικυμιά· ἔξόν μονάχη
Κάποτε ἂν μείνῃ τὸν κατάλευκο λαῖμὸ της
Σὰν πισωστρέψει, τρισκατάπητο πατέρα
Θρηνεῖ καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ σπῖτι· ἡ ἴδια
Ποῦ ἐπρόδοσε, γιὰ νὰ μισέψῃ μὲ τὸν ἄντρα
Ποῦ τῶρα τὴν ἀτίμασε· κ' ἡ σφοδρὰ της
Τὴν χμοῖρη τὴν ἔμαθε πὼσο καλὸ εἶνε
Τὴν πατρικὴ του γῆ· κανεῖς νὰ μὴν ἀφίρη·
Καὶ τὰ παιδιὰ της μισεῖ, καὶ νὰν τὰ βλέπῃ
Δὲν τὴν εὐφραίνει καὶ φοβοῦμαι μήπως βάλῃ
Στὸ νοῦ της νέο κακὸ· γιὰτ' εἶνε πεισματάρικα
Κὶ οὔτε θὰν τὸ χωνέψῃ νὰν τὴ βραχνίζου.
Καλὰ τὴν ξέρω· καὶ φοβοῦμαι στὸ παλάτι
Σιγὰ μὴν κρυρομπῆ στρωμένη ὅπου εἶν' ἡ κλίνη,
Βυθίσῃ κορτερὸ μαχαίρι στὴν καρδιά τους
Καὶ Βασιλεῖ καὶ νόγχυμτρο μὲ μίᾶς σκοτώσῃ
Κ' ὕστερις τρισχειρότερο κακὸ μὴν πάθῃ,
Γιὰτ' εἶνε τρομερὸ· κὶ ὅποιος μ' αὐτὴ τὰ βάζει
Δὲν παίρνει βεβαία εὐκόλα στεφάνι νίκης...
Νά, τὰ παιδιὰ της· ἔρχονται ἀπ' τὸ παιγνιδάκι
Τῶν κρίκων, ἀνυπόνοιαστα γιὰ τὴν μητέρα,
Τὶ ἡ παιδικὴ ψυχὴ νὰ θλιβέται δὲ στέργει...

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Θρήμμα παλιὸ τοῦ σπιτικοῦ τῆς Δέσποινας μου,
Γιὰτὶ ἔτσι· στὶς ἀυλόθυρες ἐμπρὸς μονάχη
Ἐχεις σταθῆ καὶ κρυφοκλαῖς κάποια σου πάθη;
Πῶς μένει· τῶρα ἡ Μήδεια χωρὶς ἰσένα;

ΝΕΝΝΑ:

Τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰάσονα παιδαγωγὸ εσθάμιε,
Στοὺς δούλους τοὺς πιστούς, κακὸ σὰν πάθουν
Τάφεντικά τους, σφορ' ἄλλη τόση πέφτει
Καὶ γγίζει τὴν καρδιά τους· Τόση θλίψη ἔχω,
Ποῦ ἐδῶ ἓνας πόθος μ' ἔφερε νὰ εἰπῶ μονάχη
Στὰ οὐράνια καὶ στὴ γῆ τὶς σφοδρῆς τῆς Μήδειας.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Δὲν ἔπαψε τοὺς θρήνους της ἀκόμα ἡ ἔρμη;

ΝΕΝΝΑ:

Τὶ λές; ἀρχὴ εἶναι τοῦ κακοῦ κ' ἡ μέση ἀκόμα...

ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ:

Ὁ τὴ λωλή!—σὲ ἀφεντικ' ἂν τακιδάξει ἡ λέξη—
Δὲν ξέρει οὔτ' ἐν' ἀπ' τὰ δεινὰ, ποὺ τὴν προσμένουσι!